

Sahn-ı Semân'dan
Dârülfünûn'a
Osmanlı'da İlim ve
Fikir Dünyası

Âlimler, Müesseseler ve Fikri Eserler

Scholars, Institutions and Intellectual Products

Ottoman
Scholarship from
Sahn-ı Semân
to Dârülfünûn

22 -23 Aralık 2017
22th -23th of December 2017
Zeytinburnu
Kültür ve Sanat Merkezi

**ZEYTİNBURNU
BELEDİYESİ**
zeytinburnu.istanbul | 444 1984

18.
Yüzyıl
18th
Century

Saat: 09:30 - 10:00 **Açılış**

Saat: 10:00 - 10:50

Birinci Oturum / First Session

18. Yüzyıl Osmanlı Uleması

Oturum Başkanı Chair:

Prof. Dr. Mahmut Ak / İst. Üni. Rektörü

Murat Sarıtaş, Yasir Beyatlı, Serdar Özalp,
Selman Tüfekçioğlu, Şaban Kütük
İstatistiksel Bir Değerlendirme

Dr. Ahmet Abdülmecid / Syracuse University
*The Culmination of Islamic Rationalism and the
Rise of Enlightenment Rationalism: Philosophical
Remarks on the Intellectual Significance of 18th
Century*

10:50 - 11:00 Ara / Break

Saat: 11:00 - 12:30

İkinci Oturum / Second Session

Bilim: Yeni Sorular, Kaynaklar ve Yaklaşımlar

Oturum Başkanı Chair:

Prof. Dr. İhsan Fazlıoğlu / İst. Medeniyet Üni.

Atilla Polat / İst. Üni. Edebiyat Fakültesi

Dr. Ali Demirci / İst. Teknik Üni. Fen ve Ed. Fak.
*Kâtip Çelebi'nin Hendese Bilen Kadısına
Müşahhas Bir Örnek: Ebû Sehl Nu'mân Efendi*

Dr. Kenan Tekin / Yalova Üni. İslami İlimler Fak.
*Cihet-i Vahde Tartışmaları Bağlamında 18. Yüzyıl
Osmanlı İlim Düşüncesi*

Kaan Üçsu / İst. Üni. Edebiyat Fakültesi

İbrahim Müteferrika'nın Haritacılık

Çalışmalarına Bir Bakış

Hasan Umut / McGill Üni. İslam Arş. Enstitüsü
*Veliyyüddin Cârullah Efendi'nin Derkenar
Notlarında Teorik Astronomi*

12:30 - 14:30 Öğle Arası

PROGRAM

22 Aralık *December* 2017 Cuma *Friday*

Saat: 14:30 - 16:00

Üçüncü Oturum (A Salonu) / Third Session

Hanefî Geleneğin Temsilcisi: Hâdimî

Oturum Başkanı Chair:

Prof. Dr. Recep Şentürk / İbn Haldun Üni. Rektörü

Prof. Dr. Mürteza Bedir / İst. Üni. İlahiyat Fak.
*Hâdimî'nin (ö. 1176/1762) Mecâmî'u'l-hakâik
İsimli Usul Eseri Üzerine Genel Bir Değerlendirme*

Doç. Dr. Necmettin Kızılkaya / İst. Üni. İlahiyat Fak.
"Kavâid Usul İlişkisi (Hâdimî Örneği)

Murat Sarıtaş / İst. Üni. İlahiyat Fakültesi
*18. Yüzyılda Mezhebi Savunmak: Ebu Sa'îd el-
Hâdimî'de İctihat ve Taklit*

Saat: 14:30 - 16:00

Dördüncü Oturum (B Salonu) / Fourth Session

İlmiye Teşkilatı

Oturum Başkanı Chair:

Prof. Dr. Abdurrahman Özdemir
İst. Üni. İlahiyat Fak.

Doç. Dr. Ayşe Zişan Furat / İst. Üni. İlahiyat Fak.
*İslah mı? Yenilenme mi? 18. Yüzyıl Osmanlı
Eğitiminde Dönüşüm*

Doç. Dr. Süleyman Berk
Yalova Üni. İslami İlimler Fakültesi
*18. Asır Hat Sanatına Genel Bakış ve
Hattat İsmâil Zühdi Efendi*

Dr. Göker İnan / Türkiye Yazma Eserler Kurumu
*18. Yüzyılda Müderrislik Yapan Vak'anüvisler ve
İlmiye Sınıfına Dair Tutukları Bazı Kayıtlar*

Ali Arslan / Türkiye Yazma Eserler Kurumu
*Kariyerinin Başında Bir Osmanlı Kadısı'nın
Hatıraları: Sıdkı Mustafa Efendi Günlüğü*

Saat: 16:00 - 16:30

Poster Sunum Sergisi Açılışı

18. Yüzyılın İlmî Mirası Mir'ât-ı Ulemâ

Doç. Dr. Ahmet Hamdi Furat, Dr. Nilüfer Kalkan
Yorulmaz, Dr. Osman Sacid Arı, Adem İrmak

PROGRAM

23 Aralık *December* 2017 Cumartesi *Saturday*

Saat: 16:30 - 18:00

Beşinci Oturum (A Salonu) / Fifth Session

Klasik İslami İlimler: Tefsir, Hadis

Oturum Başkanı Chair:

Prof. Dr. Zekeriya Güler / 29 Mayıs Üniversitesi

Dr. Seyid Ali Güşen / İst. Üni. İlahiyat Fakültesi

Dr. A. Taha İmamoğlu / Trakya Üni. İlahiyat Fak.

18. Yüzyıl Osmanlı Muhaddislerinden Edimeli İbrahim Fitri Efendi ve Sahih-i Buhârî Şerhi

Dr. Nilüfer Kalkan Yorulmaz

İst. Üni. İlahiyat Fakültesi

Şerhu Usûlî'l-Hadîs İsimli Eseri Bağlamında Dâvûd el-Karsî'nin Şerh Yöntemi

Dr. Kadir Ayaz

İstanbul ve Anadolu'daki Hadis icâzetleri ve Rivayet Koleksiyonları

Doç. Dr. Muhammed Abay

Marmara Üni. İlahiyat Fakültesi

Hahezade'nin Minhaci'l-Beyan'ı Çerçevesinde Osmanlı'da Kur'an Sözlükçülüğü

Saat: 16:30 - 18:00

Altıncı Oturum (B Salonu) / Sixth Session

Dil Bilimleri, Mantık

Oturum Başkanı Chair:

Prof. Dr. Muhittin Macit

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanı

Prof. Dr. Abdullah Kızılcık / İst. Üni. Edebiyat Fak.

18. Yüzyılda Osmanlılarda Gramer Alimleri

Dr. Musa Alak / İst. Üni. İlahiyat Fakültesi

Gözden Kaçan Bir Avâmîl-i cedîd Şerhi:

Veliyyüddîn b. Halîl el-Bükâî'nin

Zübdetü'l-kavâ'id ve 'ukdetü'l-fevâ'id

Doç. Dr. Necmettin Pehlivan

Ankara Üni. İlahiyat Fakültesi

Kalîlu'l-Hacm, Kesîru'l-Ma'na: Osmanlı

Medreselerinde Velican Mar'âşî'nin

Zübdetü'l- Münâzara'sı

Saat: 10:00 - 11:30

Yedinci Oturum / Seventh Session

Tarih

Oturum Başkanı Chair:

Doç. Dr. Ali Öztürk / İst. Üni. İlahiyat Fakültesi

Ömer Duran

Ayıntâbî'nin III. Selim'in Islahatına Dair Tutumu

Dr. Yavuz Yıldırım / İst. Üni. İlahiyat Fakültesi

Tuba Yıldız / İst. Üni. İlahiyat Fakültesi

18. Yüzyılda Bir Tercüme Serüveni: Pirizade ve Ahmet Cevdet Paşa'nın Mukaddime Çevirisi

Dr. Hilal Livaoglu Menküç / İst. Üni. İlahiyat Fak.

Abdurrahman el-Cebertî'nin Acâibu'l-âsâr fi't-teracim ve'l-ahbâr'ındaki Türkçe İfadelerden Hareketle 18. Yüzyıl Mısır Sosyal Yaşamında Osmanlı Etkisi

11:30 - 11:45 Ara / Break

Saat: 11:45 - 13:15

Sekizinci Oturum / Eighth Session

Tasavvuf

Oturum Başkanı Chair:

Prof. Dr. Reşat Öngören / İst. Üni. İlahiyat Fak.

Doç. Dr. Ali Namlı

18.Yüzyıl Osmanlı Tasavvufunda Üç Velûd Müellif Süfi: Bursevi, Erzurumi ve Müstakimzade

M. Tayyip Durceylan / İst. Üni. İlahiyat Fak.

Medrese-Tekke Çatışmaları Ekseninde Semâ Literatürünün Oluşumu: Nâblusî'nin Ukûdî'l-Lü'lüyye Risâlesinde Mevlevilik ve Semâ Müdâfaası

Ayşegül Mete /Sakarya Üni. İlahiyat Fak.

İstanbul'da Trabluslu Bir Şeyh Efendi:

Safî Mûsâ el-Mevlevî ve Katkıları

Prof. Dr. Fazlı Arslan / İst. Üni. İlahiyat Fak.

18. Yüzyıl Osmanlı Müzik Mirası Üstüne

Bazı Mûlahazalar: Münecimbaşı Ahmed Dede (v.1702) Örneği

13:15 - 14:15 Öğle Arası

Saat: 14:15 - 15:45

Dokuzuncu Oturum / Ninth Session

Kelâm, Felsefe

Oturum Başkanı Chair:

Doç. Dr. Cüneyt Kaya / İst. Üni. Edebiyat Fak.

Doç. Dr. Mehmet Kalaycı / Ankara Üni. İlahiyat Fak.
18. Yüzyıl Osmanlı Dinî Düşüncesinde Mahallîleşme Tezahürleri: Mâturidîlik Örneği

Zeynelabidin Hüseyini / İst. Üni. İlahiyat Fak.

İbrahim b. Haydar'ın Abdurrahman el-Câmî

Yorumu: er-Risâletu'l-Kudsîyyetu't-Tâhire bi'şerhi'd-Dürreti'l-Fâhire

Doç. Dr. Mustakim Arıcı / İst. Üni. İlahiyat Fak.

Müzmin Felsefe Okuru Cârullah Efendi'nin Gözüyle Tehâfût ve Tekfir Tartışmaları

15:45 - 16:00 Ara / Break

Saat: 16:00 - 17:30

Onuncu Oturum / Tenth Session

Fıkıh, Dinler Tarihi

Oturum Başkanı Chair:

Prof. Dr. Mürteza Bedir / İst. Üni. İlahiyat Fak.

Doç. Dr. Ahmet Hamdi Furat / İst. Üni. İlahiyat Fak.
Haîd Efendi'nin Galatât'ında Fıkıh Terimleri

Osman Safa Bursalı / Marmara Üni. Hukuk Fak.

Hıcaz'ın Hanefî Fukahası Mesaide: Vakfa Gelir Getiren Malın Tamiri ve İhyası Hakkında Bir Risale ve Takarizi

Prof. Dr. Fuat Aydın / Sakarya Üni. İlahiyat Fak.

Kevakib-i Seba'nın Yahudilik ve Hristiyanlık Eleştirisi

Saat: 17:30 - 18:00

Kapanış Oturumu